

UNDERVISNINGSPLAN

At gøre en forskel i velfærdsstaten

Indhold

Introduktion	2
Undervisningsmoduler	3
Besøg på KP	7
Andre aktiviteter og materialer du kan inddrage	7

Foto: Københavns Professionshøjskole

Introduktion

Tema: At gøre en forskel i velfærdsstaten. Forløbet dækker faglige mål om den danske velfærdsmodel med fokus på udsatte borgere og de velfærdsprofessionelles arbejde med denne gruppe. Forløbet giver indblik i velfærdsstatens udfordringer og de faglige og etiske dilemmaer, som et arbejdsliv i velfærdsstaten indeholder, men også hvordan de velfærdsprofessionelles arbejde er meningsfuldt og værdifuldt. Som lærer, pædagog, sygeplejerske og socialrådgiver har man et betydningsfuldt job, hvor man kan gøre en stor forskel for andre mennesker.

Fag og niveau: Forløbet her kan bruges til samfundsfag A og B på STX og lignende uddannelser

Læringsmål: Velfærdstrekanten, karakteristika ved den danske velfærdsmodel, udfordringer for velfærdsstaten, dilemmaer i professionelt omsorgsarbejde (Jürgen Habermas – system- og livsverden-konflikter). Forløbet knytter an til teorier og begreber om social arv og kan udbygges med mere om dette fx Pierre Bourdieus kapitalbegreber el.lign.

Struktur og omfang: Forløbet er tilrettelagt til at have et omfang på 7-10 moduler (a 90 min.). Forløbet kan suppleres af en workshop på Københavns professionshøjskole, ekskursioner ud af huset (fx en byvandring med Gadens Stemmer el.lign.). Til projektet hører desuden en skriftlig opgave samt materialer til at eleverne kan udvikle synopser eller lign. fx forud for en årsprøve, SRO eller andre projektopgaver.

Materialer: I undervisningsplanen er der angivet forslag til lektier, der matcher modulernes problemstillinger og læringsmål. Materialerne kan udskiftes i fht. de grundbøger, jeres skole bruger. Film, podcast og artikler, som indgår i forløbet, er tilgængelige på åbne platforme som EMU, Infomedia og CFU. Til forløbet er der udviklet et antal cases og film, med særlig fokus på socialt arbejde, der viser hvordan arbejdet med udsatte borgere foregår i praksis og de faglige overvejelser og teknikker, der indgår i de velfærdsprofessionelles opgaver i hverdagen.

Undervisningsmoduler

Modul 1	Materialer
Hvem hjælper velfærdsstaten? Formål: Introduktion til hvorfor velfærdsstatens omsorg er vigtig – sommetider livsvigtig – for borgerne. Der tages udgangspunkt i den såkaldte Brønderslev-sag, som også giver anledning til at reflektere over dilemmaer, når myndighederne udøver magt fx i børnesager samt årsager og konsekvenser af systemsvigt. Opgaver: Til dagens artikel om Brønderslev-sagen hører et arbejdsark (arbejdsark 1). Bemærk: I dette modul kan man desuden se dokumentaren “Hvem skal være min mor og far” (TV2, 2021) findes på mitCFU “<u>Hvem skal være min mor og far?</u>”, der viser et forældreperspektiv på sager om tvangsanbringelser, der kan være en modvægt til dagens artikel og en alternativ stemme i debatten om barnets tarv. En nyere dokumentarserie: “Når staten bortadopterer” (dr.dk, 2026) episode 1 (“Gustav sendes retur”) og 2 (“Rolig prinsesse”) kan ligeledes anbefales omkring bortadoption. Hvor kommunen og Familieretshuset vedtager at tvangsbortadoptere et barn, typisk uden forældrenes samtykke. Begge episoder findes på dette link (mitCFU.DK)	Lektie: ”Sådan må børn gerne vokse op” i Politiken d. 07.03.10. (5 ns) OBS findes i Politikens arkiver og kræver et abonnement.
Modul 2	Materialer
Hvad karakteriserer den danske velfærdsmodel? Formål: At give en introduktion til de centrale elementer i den danske velfærdsmodel sammenlignet med andre landes velfærdsmodeller. Begreber som den universelle, den residuale og den selektive velfærdsmodel anvendes. Modeller om velfærdstrekanten/ velfærdsdiamanten kan være udgangspunkt for elevernes arbejde. Har man tid, kan væsentlige historiske brud diskuteres fx overgangen fra skønsprincip til retsprincip i den danske velfærdsstat. Opgaver: Til dagens lektie hører et arbejdsark, som kan tilpasses andre grundbøger end de angivne (arbejdsark 2).	Lektie: Luk samfundet op, (3. udgave) s. 201-208. (7) Supplerende materialer: Kort intro til velfærdsstaten - se fx denne video fra Cogamento eller Miniforedrag fra Aarhus Universitet; Velfærdsstatens historie: Fra skønsprincip til retsprincip (Lektion 8: Velfærdsstaten Videos & Movies on Vimeo)

Modul 3	Materialer
Holdninger til velfærdsstaten Formål: At eleverne får en forståelse for, hvordan de politiske partier forholder sig til velfærdsstaten, og hvilke holdninger borgerne har til den. En væsentlig pointe er, at den danske velfærdsmodel er dyr, men meget populær, og at man kan argumentere for nytten af velfærdsstaten ud fra mange forskellige ideologiske ståsteder. Inddrag evt. synspunktsmateriale à la dette, fx hvor liberale/konservative debattører argumenterer for at man selv skal tage ansvar for familiens ældre el.lign. Opgaver: Til dagens lektie hører arbejdsark 3	Lektie: Demokrati, magt og politik i Danmark (3. udg.) s. 236-239 (4 ns)

Modul 4	Materialer
I timen se: "De umyndige". Dokumentar om krisecenter Joannahuset, TV2, 2023 (10 ns) og (mitCFU - De umyndige) Bemærk: Slut modulet af med en dialogcirkel om filmen "De umyndige". På Joannahusets hjemmeside kan man se opslag, hvor forskellige politikere har besøgt huset. Spørgsmål du kan stille holdet om filmen: • Hvordan lægger I mærke til, at de ansatte i Joannahuset arbejder professionelt med de unge? Hvordan etableres tillid mellem de unge og de ansatte? • Hvad undrer jer? • Hvilke ønsker og drømme har de unge selv for deres liv? • Hvordan fremstilles de unges forhold til deres forældre og myndighederne? • Hvilke problemstillinger rejser dokumentaren? Synes I at den har et budskab?	OBS: Joannahuset har udviklet en række podcast med nogle af husets brugere som hedder "Unge stemmer". Joannahuset kan også følges på FB og LinkedIn Der har siden filmen blev vist på TV og i kølvandet på "Barnets Lov" (Bekendtgørelse af barnets lov) opstået en debat om huset og de principper, det styres efter. Uddrag fra denne debat kan med fordel bruge fx i et materiale til eksamen.

Modul 5	Materialer
Hvilke udfordringer har velfærdsstaten? Formål: Eleverne skal i dette modul arbejde med de pres, klemmer eller udfordringer som præger velfærdssamfundet med særligt fokus på mismatch mellem økonomi og borgernes forventninger til service og ydelser. Opgaver: Til dagens lektie hører et arbejdsark, der nemt kan tilpasses andre grundbøger (arbejdsark 5). Bemærk: I dagens modul kan man afslutte samtalen om Joannahuset. Vis desuden fx film om pædagog og/eller socialrådgiver og tal om, på hvilke måder det at arbejde et sted som Joannahuset som pædagog eller socialrådgiver kan være både udfordrende og spændende? Hvilke andre arbejdsopgaver kan en socialrådgiver eller pædagog have, og hvordan gør de en forskel i velfærdsstaten?	Lektie: Liv i Danmark 2, s. 71-75. samt Luk samfundet op 219 (5 ns)
Modul 6	Materialer
Hvorfor er velfærdsstaten vigtig? Formål: Eleverne skal i dette modul reflektere nærmere over hvordan den danske velfærdsmodel bidrager til at bryde social arv og øge chanceulighed i vores samfund. Debatindlægget med Siddik Lausten er her centralt. Bruger man også artiklen om sundhedsplejersken Lisbeth Knudsen får man mulighed for at diskutere mere komplekse dilemmaer ift. tvang, retslig ligestilling, forskelsbehandling mv. ift. politikernes indgreb over for parallelsamfund, børn i resourcesvage hjem mv. Opgaver: Til modulet hører et arbejdsark som man hurtigt kan tilpasse alt efter om man vil bruge den ene eller begge artikler (arbejdsark 6). Bemærk: I stedet for artiklerne kan man sammen se og analysere Liberal Alliances valgvideo fra 2026 "Du har altid et valg" Du har altid et valg. Liberal Alliance. Og valgvideo fra 2022 "Du kan godt" med henblik på at debattere argumentation og appel. OBS: Dette modul er også et oplagt tidspunkt at gennemgå eller repetere Pierre Bourdieus kapitalbegreb.	Lektie: Sociologibogen s. 14-16 (3 ns) eller andet materiale, der gennemgår begreber som social arv, mønsterbrydere, kapitaler mv. Artikler: "Velfærdsstaten gjorde mig til mønsterbryder" (Politiken d. 25.04.15) og/eller "Lisbeth Knudsen går fra dør til dør" (Jyllands Posten 01.04.21.) (i alt 5 ns)

Modul 7	Materialer
Ulighed i velfærdsstaten - hvordan kan de fagprofessionelle gøre en forskel? Formål: Eleverne skal i dette modul arbejde fænomenet børnefattigdom I modulet arbejdes med opgaverne i casen (om børnefattigdom) Se de første 15-30 min. af afsnit 1 i programserien "Barndom på bistand" fra DR, 2016. Hvis holdet ikke allerede har set film om socialrådgiver, lærer, sygeplejerske og pædagog, kan I også arbejde med dem i dette modul.	Lektie: "Børnefattigdom i velfærdsstaten" af Asger Graa Andreasen og Anne-Dorthe Hestbæk og podcast fra BUPL: Børnefattigdom – Det oversete problem (2019) Bruges i undervisningen: Moedrehjaelpen-Tema-Boernefattigdom_01-2019.pdf "En undersøgelse af Børnefattigdom i Danmark" (1/2019) fra Mødrehjælpen

Modul 8	Materialer
Hvordan kan man gøre en forskel for andre som medarbejder i velfærdsstaten? Formål: I dette modul arbejder eleverne med casen om den hjemløse mand "Floki", som har fokus på synet på marginaliserede grupper i vores samfund, og hvordan man arbejder fagligt med denne gruppe på en måde, der er hjælpsom og værdig for borgeren. Modulet lægger op til en samtale om, hvad vi kan gøre i socialt arbejde, når vi skal hjælpe borgere, som ikke 'passer ind' i systemets almindelige kasser og tilbud. Modulet lægger endvidere op til, at eleverne kan reflektere over deres egne fordomme og holdninger til udsatte og marginaliserede medborgere. Opgaver: Til casen om Floki er der udviklet en række relevante arbejdsspørgsmål (arbejdsark 8); du kan finde supplerende spørgsmål og begrebsafklaringer i casebeskrivelsen Floki. Man kan både lytte og læse casen. Bemærk at selve casen er på engelsk. Bemærk: Modulet her kan med fordel bruges som optakt til en byvandring med "Gadens stemmer", besøg i en relevant NGO, arbejde med "dark design" (se arbejdsark til byvandring i det supplerende materiale) eller lign. Har man tid, er der meget interessant materiale at finde på Urban SOS's hjemmeside, som kan give inspiration til kreative og anderledes aktiviteter i klasserummet eller ud af huset.	Lektie: Lyt eller læs casen: Climbing the wall of empathy - seeing Floki. (6 ns)

Modul 9	Materialer
Dilemmaer i mødet mellem velfærdsprofessionelle og borgere Formål: Dette modul giver en teoretisk ramme for debatten om dilemmaer og konflikter i mødet mellem de velfærdsprofessionelle og borgerne. Jürgen Habermas' teori om system og livsverden giver eleverne nogle begreber til at beskrive mødet mellem systemlogik og livsverdensbehov. Medarbejderne i velfærdsstaten er underlagt en systemtænkning, som skal sikre ligebehandling, retssikkerhed og en effektiv brug af de fælles ressourcer, men borgernes behov kan være umættelige og komplekse, og det kan skabe frustrationer og konflikter på begge sider. Samtidig er det en vigtig del af velfærdsprofessionelles arbejdsliv, at de er i stand til at bruge deres empati og anvende livsverdenslogikker i deres hverdag – og det er også det, som gør jobbet spændende og meningsfyldt! Opgaver: Til dagens lektie hører et arbejdsark 9, som nemt kan tilpasses andre grundbøger end den angivne. Som supplement til dette modul kan man med fordel arbejde med casen om Hayden, casen om Kim eller nogle af de film (se links ovenfor eller nederst i dokumentet) som er udviklet til projektet, hvis man ikke har nået dem alle endnu. Bemærk: Casen om Hayden kan man også lytte til evt. kan man nøjes med at høre de sidste ca. 7 minutter, som samler op på forløbet, og hvor Hayden fortæller om, hvad der var vigtigt for ham i mødet med socialrådgivere og andre fagprofessionelle. Tal med eleverne om hvorfor det er svært at 'opdage' de problemer Hayden har haft og give individuelt tilpassede tilbud. Bemærk at socialrådgiveren i podcasten netop arbejdet med IPS-metoden som også nævnes i socialrådgiverfilmen.	Lektie: Sociologisk SET (2. udg.) s. 31-33 (3 ns) Andet materiale: Casen om Hayden eller Kim – læs casen og lyt (se casematerialet).

Ekstra modul: Skriftlig opgave	Materialer
Hvordan løser vi rekrutteringskrisen til velfærdsprofessionerne? Formål: Eleverne kan samle op på forløbet og øve skriftlige kompetencer ved hjælp af denne opgave. Hovedgenren er notat, men man kan supplere med andre elementer (som her med statistisk usikkerhed), hvis man ønsker en større opgave. Opgaver: Se opgave i dokumentet med de samlede arbejdsark. Bemærk: Det tilhørende slideshow kan bruges som introduktion til arbejdet med selve opgaven og en hjælp til, at eleverne kan diskutere årsager og konsekvenser af rekrutteringskrisen. Hvis man ikke ønsker at lave en skriftlig opgave i forbindelse med forløbet, kan man i stedet afslutte forløbet ved at debattere spørgsmålet om rekruttering i klassen ud fra de tilknyttede materialer eller andre af de supplerende materialer efter eget valg.	Lektie: "Derfor vælger unge de store uddannelser fra" Politiken d. 15.03.23. (3 ns) OBS findes i Politikens arkiver og kræver et abonnement. Og artikel: <u>"Fedt at få en bedre forståelse for at være lærer og pædagog" - Københavns Professionshøjskole</u> Der er udarbejdet en PP, som kan downloades: At gøre en forskel i velfærdsstaten

Man kan også vælge at afslutte med at lave en rekrutteringsfilm til velfærdsuddannelserne ud fra samme materiale (se arbejdsarket: Hvordan får vi flere unge til at vælge velfærdsuddannelserne?)	
---	--

Ekstra: Synopsis om at gøre en forskel i velfærdsstaten	Materialer
At gøre en forskel i velfærdsstaten – selvvalgt problemstillinger Formål: Eleverne samler op på forløbet og træner samtidig synopsisgenren, som skal bruges ved den mundtlige eksamen i samfunds-fag A på STX. Materialerne kan også bruges, hvis man ønsker at bruge forløbet som ramme om andet projektarbejde, SRO el.lign. Opgaver: Se opgave. Bemærk: Det tilhørende slideshow kan også bruges her som introduktion til arbejdet med synopsen og som en hjælp til, at eleverne kan diskutere årsager og konsekvenser af fx rekrutteringskrisen som en problemstilling i deres synopsis	Artikler der kan indgå i arbejdet med synopsen. Relevant kvantitativt materiale kan også inddrages. Socialrådgiver: "Vi skal alle være stolte socialrådgivere" i Dansk Socialrådgiverforenings fagblad d. 19.12.22 Pædagog: "her er de bedste pædagoger i landet" Panelet har talt: Her er de bedste pædagoger i landet d.16.6.2026 Lærer: "Jeg opsagde det job, mange tror er det fedeste" i Politiken d. 26.06.22 Sygeplejerske: "Nat på akutten" i Politiken d. 28.08.22.

Besøg på KP

I forbindelse med undervisningsforløbet har du mulighed for at booke en workshop på Københavns Professionshøjskole, hvor du og dine elever arbejder sammen med studerende og ansatte om en virkelighedsnær case, der inddrager viden og indsigter fra forløbet. I får også mulighed for at snuse til hverdagen og høre mere om studielivet på Københavns Professionshøjskole.

Øvrige materialer

I forbindelse med udviklingen af dette undervisningsforløb er der lavet fire små **film**, som viser noget om hverdag, arbejdsliv og tanker om professionen blandt de fagprofessionelle. Filmene giver underviseren mulighed for at snakke med holdet om hvordan man gør en forskel for andre som ansat i velfærdsstaten, og hvorfor et arbejdsliv inden for velfærdsprofessionerne er spændende, udfordrende og meningsfuldt. Du kan se de fire film her:

[Skolelærer](#)

[Socialrådgiver](#)

[Pædagog](#)

[Sygeplejerske](#)

Et alternativ til casen om Floki kan være at vise første afsnit af serien “De usynlige hjemløse” fra TV2/foråret 2023. Serien handler om unge hjemløse.

Faktalink om tvangsfjernelser af børn [her](#).

Har du lyst til at lave dilemma og rollespil med dine elever, eller vil du arbejde med temaer om udsathed på en studierejse, kan du finde spændende materiale på hjemmesiden for projektet Urban SOS, hvor casen om Floki også stammer fra.

Foto: Københavns Professionshøjskole